

VESTRE LANDSRET RETSBOG

Den 4. oktober 2021 holdt Vestre Landsret møde i retsbygningen i Viborg.

Landsdommerne John Lundum, Hanne Aagaard og Anne Toftdahl (kst.) behandlede sagen.

Sag BS-31467/2021-VLR
(14. afdeling)

A
(advokat Lasse Ladefoged)

og

B
(advokat Lasse Ladefoged)

mod

Forsvarsministeriet
(advokat Josephine Fie Legarth Aggesen)

Sagen er anlagt ved Retten i Sønderborg den 10. juni 2021 (sag BS-22360/2021-SON). Retten i Sønderborg har ved kendelse af 23. august 2021 bestemt, at sagen skal henvises til Vestre Landsret som 1. instans i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagen drejer sig om, hvorvidt den beregnede fremtidige flystøj fra Flyvestation Skrydstrup, hvor der i perioden 2023-2027 efter planen vil ske udskiftning af kampfly fra modellen F-16 til F-35, overstiger den naboretlige tålegrænse. Sagen drejer sig

endvidere om, hvorvidt A og B kunne have opnået en højere salgspris for ejendommen beliggende X-vej 3, 6500 Vojens, som de solgte i foråret 2021, hvis ikke det var for udsigten til de fremtidige ændringer i flystøjen, og om de derfor har krav på erstatning for værditabet.

I 2002 købte A og B ejendommen beliggende X-vej 3, 6500 Vojens og opførte et nyt hus på grunden. I 2016 vedtog Folketinget, at Danmark skulle erhverve nye kampfly af modellen F-35, som skulle indsættes i perioden 2021-2026 i stedet for Flyvevåbnets nuværende kampfly af modellen F-16. I forlængelsen af vedtagelsen blev der i 2019 indgået aftale om en kompensationsordning for støjgener for berørte borgere, hvorved området omkring Flyvestation Skrydstrup blev inddelt i en rød og en gul zone. Zoneinddelingen var afgørende for, hvilken compensation de pågældende borgere var berettiget til. A og Bs ejendom er placeret i gul zone, og A og B har modtaget en kontant kompensation på i alt 70.135,40 kr.

A og B solgte ejendommen X-vej 3, 6500 Vojens i foråret 2021 for i alt 1.945.000 kr. En ejendomsmægler har oplyst, at ejendommen formentlig kunne være solgt for 2.300.000 kr., hvis ikke det var for udsigten til ændringerne i flystøjen.

A og B har på den baggrund anlagt sag mod Forsvarsministeriet med påstand om, at Forsvarsministeriet skal betale 355.000 kr. med tillæg af renter fra sagens anlæg. A og B har til støtte for påstanden navnlig gjort gældende, at ændringerne i støjgenerne fra Flyvestation Skrydstrup overskrider den naboretlige tålegrænse, og at Forsvarsministeriet som følge heraf er erstatningsansvarlig for det værditab, som A og B er påført. Udgangspunktet for erstatningsudmålingen er værdiforringelsen af ejendommen som følge af, at generne har overskredet den naboretlige tålegrænse. A og Bs ejendom er placeret i gul zone, men på grund af ejendommens beliggenhed kan det ikke udelukkes, at A og B konkret vil opleve et støjniveau i deres bolig, der i virkeligheden svarer til det støjniveau, der er beregnet ved ejendomme i rød zone. Selvom der i forvejen var støjgener fra de nuværende F-16 kampfly, gøres det gældende, at støjulempene fra de nyere F-35 kampfly ud fra en helheds- og rimelighedsvurdering vil overstige, hvad A og B skal tåle som led i den almindelige samfundsudvikling på forsvarsområdet. Det forhold, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser i ikke uvæsentlig grad overskrides, taler endvidere for, at den naboretlige tålegrænse er overskredet.

Forsvarsministeriet har nedlagt påstand om frifindelse og har til støtte herfor navnlig gjort gældende, at hvad en nabo må tåle ifølge retspraksis beror på en konkret rimelighedsvurdering af ulempens karakter, væsentlighed og påregnelighed sammenholdt med ejendommens karakter og beliggenhed, herunder nærhed til anlægget og områdets karakter, jf. UfR 2009.2680H. Efter praksis lægges der afgørende vægt på, hvad der er sædvanligt – og må påregnes – det pågældende sted. Det bestrides, at

den naboretlige tålegrænse er overskredet som følge af den beregnede fremtidige støj fra F-35 kampfly, og at Forsvarsministeriet er erstatningsansvarlig for et allerede indtrådt værditab for ejendommen som følge af udsigten til ændringer af flystøjen fra Flyvestation Skrydstrup. Det beregnede fremtidige støjniveau som følge af et skifte til nyere kampfly af typen F-35 overstiger ikke, hvad A og B må påregne i lyset af ejendommens placering i nærheden af en militær flyvestation med kampfly, og A og B vidste, da de købte ejendommen, at den var beliggende i nærheden af en militær flyvestation med kampfly. Der er ikke for den konkrete ejendom tale om en merbelastning af flystøj som følge af udskiftningen til F-35 kampfly, og der vil ikke med overgangen fra de nuværende F-16 kampfly til F-35 kampfly ske en forøgelse af aktivitetsniveauet på Flyvestation Skrydstrup. Det er ikke på det foreliggende grundlag godtgjort, at der er lidt et værditab på 355.000 kr., og en eventuel erstatning bør under alle omstændigheder fastsættes skønsmæssigt i overensstemmelse med den almindelige praksis om erstatning for ulemper, som overstiger en naboretlig tålegrænse.

A og B har anmodet om, at sagen henvises til landsretten som 1. instans. A og B har til støtte for anmodningen anført, at sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen. Sagens principielle karakter kommer til udtryk ved, at der ikke foreligger praksis, der tager stilling til den naboretlige tålegrænse, hvad angår støj hidrørende fra flyvepladser og nærmere bestemt militære flyvestationer. Praksis fra vejområdet – og så vidt angår rimeligheds- og helhedsbetragtninger – kan næppe anvendes analogt på flyveområdet, idet støjniveauet og -gener fra fly, og især kampfly, medfører en kraftigere og mere særegen belastning end støj fra andre mekaniske støjkluder, herunder fra eks. vejområdet. Afgørelsen kan endvidere danne grundlag for afgørelser i lignende sager, hvor andre ejere af andre ejendommen placeret i gul zone også vil indtale et erstatningskrav over for Forsvarsministeriet. Sagen er derfor i høj grad kvalificeret til prøvelse ved landsretten som 1. instans, idet sagens udfald med overvejende sandsynlighed vil have en væsentlig betydning for den fremtidige retsanvendelse og retsudvikling på flyområdet for så vidt angår den naboretlige tålegrænse.

Forsvarsministeriet har anført, at Forsvarsministeriet er enig i, at sagen skal behandles af landsretten som 1. instans.

Landsretten afsagde

KENDELSE

Efter retsplejelovens § 226, stk. 5, skal landsretten af egen drift påse, at betingelserne for at henvise sagen til behandling ved landsretten i 1. instans er opfyldt, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagen drejer sig i det væsentlige om, hvorvidt den fremtidige flystøj fra Flyvestation Skrydstrup som følge af udskiftningen af F-16 kampfly til F-35 kampfly overstiger den naboretlige tålegrænse.

De naboretlige regler er uskrevne regler, der er skabt i retspraksis. Det er i retspraksis flere gange fastslået, at vurderingen af, om den naboretlige tålegrænse er overskredet, beror på en konkret rimelighedsvurdering, ligesom det i retspraksis er klarlagt, hvilke momenter der indgår i rimelighedsvurderingen. Der findes ikke retspraksis, der tager stilling til den naboretlige tålegrænse i relation til støj fra flystationer eller lignende, men der findes i øvrigt en omfattende retspraksis om den naboretlige tålegrænse, herunder også vedrørende andre former for støj, f.eks. støj fra vej anlæg.

På den baggrund og efter en samlet vurdering af sagen i øvrigt finder landsretten ikke, at sagen vil rejse spørgsmål af principiel karakter, og betingelserne for at henviser sagen til landsretten i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1, er derfor ikke opfyldt. Landsretten ophæver derfor byrettens kendelse og hjemviser sagen til behandling i byretten i 1. instans, jf. retsplejelovens § 226, stk. 5, jf. stk. 1.

THI BESTEMMES:

Byrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til behandling i byretten i 1. instans.

Sagen sluttet.